

Lokalna Grupa Działania
– Przyjazne Mazowsze

Piachem, Półką, lasem z ptasim kompasem

Quest - wyprawa odkrywców

Lokalna Grupa Działania – Przyjazne Mazowsze to stowarzyszenie mające na celu wspieranie rozwoju miejscowości powiatu płońskiego, w gminach: Naruszewo, Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk, Sochocin, Raciąż, Miasto Raciąż i Załuski. Stawiamy na waloryzację zasobów kulturowych i przyrodniczych a także rozwój przedsiębiorczości i turystyki w naszej niezwykle ciekawej i pełnej zabytków ziemi, leżącej blisko stolicy Polski Warszawy. Zachęcamy do odwiedzania miejscowości powiatu płońskiego, który można poznać, jadąc na rowerach, konno, samochodem, płynąc kajakiem lub wędrując pieszo. Zobaczymy tu interesujące miejsca związane z historią Polski a także ciekawe zabytki: średnio-wieczne kościoły, stare grodziska czy przydrożne drewniane kapliczki. Specyfikę i walory naszego dziedzictwa wyznaczają także związki z historią żydowską, szlak sienkiewiczowski, guzik sochociński z muszli rzecznej, zagłębie truskawek i innych owoców a także obszary chronionego krajobrazu – „Zielone Płuca Polski”. Na terenie LGD można spotkać zabytkowe zespoły folwarczne świadczące o rolniczym charakterze regionu oraz liczne dworki oraz parki, pozostałości po posiadłościach ziemskich. Atrakcją przyrodniczą są dwa rezerваты przyrody „Noskowo” i „Dziektarzewo”, wydzielone z uwagi na wyjątkową faunę i florę. Występują tu pomnikowe okazy drzew - dęby i jesiony. Ciekawostką obszaru jest Zespół Przyrodniczo – krajobrazowy PÓLKA-RACIAŻ gdzie można spotkać rzadko spotykane w kraju gatunki zwierząt i roślin. Różne formy rekreacji zapewniają płynące przez powiat płoński rzeki: Wisła, Wkra, Płonka, Łydynia, Raciążnica a także Sona, uwieczniona w poezji Chrześcijańskiego Horacego z Mazowsza, Macieja Kazimierza Sarbiewskiego. Na odpoczynek zapraszają liczne gospodarstwa agroturystyczne oferujące noclegi i smaczne regionalne potrawy.

Serdecznie zapraszamy

LGD – Przyjazne Mazowsze, ul. Henryka Sienkiewicza 11, 09-100 Płońsk

tel.: 23 661 31 61; fax: 23 661 31 61

mail: lgdpm@wp.pl

www.lgdpm.pl

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

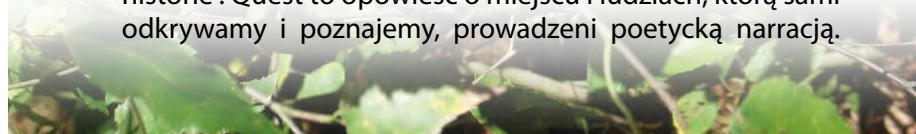
Lokalna Grupa Działania – Przyjazne Mazowsze współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 – Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Questing – metoda odkrywanie dziedzictwa miejsca poprzez aktywną zabawę

Questing – odkrywanie dziedzictwa miejsca to – metoda polegająca na tworzeniu nieoznakowanych szlaków (questów), którymi podąża się rozwiązując pisane wierszem zagadki do ukrytego na końcu skarbu. Metoda została szczegółowo opracowana przez Delię Clark i Stevena Glazera i opisana w podręczniku: Questing. A Guide to Creating Community Treasure Hunts, University Press of New England, Hanover and London 2004.

Głównym celem tworzenia questów jest zwrócenie uwagi na wyjątkowe miejsca, ludzi i historie związane z lokalnym dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym. Ważne jest odkrycie niezwykłego charakteru przestrzeni, w której się żyje – genius loci, poprzez zwrócenie uwagi na, często z pozoru zupełnie zwyczajne, codziennie spotykane miejsca i dostrzeżenie w nich wyjątkowości, wartości i magii. W efekcie quest to zaproszenie a także propozycja aktywnego i wciągającego sposobu poznawania i zwiedzania miejsca ze zwróceniem uwagi na to co szczególnie wartościowe i piękne, a często niedostrzegane zarówno przez mieszkańców jak i turystów.

Według ekspertów: D.Clark i S.Glazera „najlepsze questy potrafią uchwycić i oddać ducha miejsca. Oddanie ducha miejsca wymaga jednak, abyśmy istotę miejsca odkryli poprzez własne doświadczenie czy przeżycie czegoś wyjątkowego. Jeśli pragniemy odnaleźć ducha miejsca, musimy się nauczyć jak dostrzegać szczegóły – i odkrywać ukryte historie”. Quest to opowieść o miejscu i ludziach, którą sami odkrywamy i poznajemy, prowadzeni poetycką narracją.

W naszej tradycji questy najbliższe są harcerskiej zabawie w podchody – choć jej celem jest nie tylko zdobycie sprawności i wykazanie się pomysłowością przy rozwiązywaniu zadań – ale przede wszystkim odkrycie wyjątkowości danego miejsca.

Do Polski metodyka questingu trafiła wraz z jej twórcą i światowym ekspertem z USA, Stevenem Glazerem, Dyrektorem Programu The Valley Quest w roku 2008. Pierwsze warsztaty odbyły się na Dolnym Śląsku w miejscowości Dziewin i stopniowo wraz z kolejnymi wizytami Stevena Glazera i rosnącą grupą wielbicieli questingu sieć questów zaczyna coraz mocniej oplatać całą Polskę. Obecnie jednym z liderów metodyki questing w Polsce jest Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych MiLA (www.mila.org.pl), licencjonowany partner Programu The Valley Quest i Stevena Glazera.

Questy w Polsce

Questing w Polsce opiera się na metodyce Programu The Valley Quest, opracowanej przez S. Glazera i D. Clark, a inspirowane przez tych ekspertów questy można zobaczyć m.in. na stronach www.vitalcommunity.org i www.poeticsofplace.org.

Obecnie, w różnych częściach Polski funkcjonuje ponad 100 questów, a prawdziwe „questowe zagłębienia”, to na przykład Dolny Śląsk, gdzie można odwiedzić kilkadziesiąt questów, pobierając informacje o nich z www.wyprawyodkrywcow.pl („Szlakiem Kargula i Pawlaka po Dobrzykowicach”, „Chełmska bomba”, quest rowerowy „Szlakiem lipowych alei”), obszar Lokalnej Grupy Działania „Zielony Pierścień” na Lubelszczyźnie (Janowiec – historia z widokiem”, „Wąwolnica – od Kraka do sacrum” czy „Nałęczów – źródło przygody” czy

Q u e s t

wyprawa odkrywców

PIACHEM, PÓLKĄ, LASEM Z PTASIM KOMPASEM Półka Raciąż

Zapraszamy na wyprawę po skarb do Bud Kraszewskich, zwanych przez mieszkańców „Małą Biebrzą”, położonych w Zespole Przyrodniczo-Krajozbrazowym Półka-Raciąż. Zobaczycie piękno i bogactwo natury, ukształtowanej przez lodowiec.

Budy Kraszewskie położone są na północny zachód od Raciąży. Dojeżdżamy do nich samochodem.

Na początku wsi przy kapliczce Matki Bożej Bolesnej rozpoczynamy nasz quest.

Czas przejścia: ok. 1,40 h.

Budy Kraszewskie to wieś nieduża,
Tu krowa, koń tam, drzewa, kałuża,
Każdy przyjezdny niechaj nie zwleka
Po skarb wnet rusza, przygoda czeka!

Na starcie musisz się zameldować
Łatwo go znaleźć, zbłądzić nie zdołasz
Krzyża wypatruj na wsi początku
Tu się przyglądaj i trzymaj wątku.

Wiejska kapliczka, Bolesna _____
13

W dali brzóz wiele, tu szlak startuje,
Widzisz skraj lasu? Dla nóg nie gratka,
Drogi _____ kompas wskazuje
8

Gdzie ostatnich drzew _ 10 _ parę obserwujes

Wejdz w piaszczystą ścieżkę i pod górę prujes
Licz sto kroków, w prawo leśnym duktem
Mchy, wrzosi, miń mrówki, na wydnię ruszaj truchtem.

A na górze przy mrowisku, ruszaj w dół ścieżynką małą,
Tam gdzie sosny, brzozy, dęby i _ 7 _

Bacz uważnie byś nie wyszedł na manowce
W dole droga przy mokradle Cię powita
W lewo skręcaj, bo to trasa znakomita.

Na rozstaju, gdzie osika skłęczisz w prawo
Jeśli jeszcze nie masz dosyć, bijemy brawo.
Tu w sezonie, znajdziesz grzyby i maliny
I borówki i _ 1 _ i jeżyny.

Wnet otwarta przestrzeń – może być ciekawie,
Gdy masz szczęście, to zobaczysz tu żurawie.

Opuść mrok, przyspiesz krok,
By zefira poczuć moc
Brzoza wnet pokłoni się
I do wydmy poprowadzi Cię
Gdzie _ 4 _ moc,
Które z igieł tworzą koc.

Lecz uważaj Koleżanko. Kolego
Nie rób nigdy tego,
Nie zostawiaj śmieci w piachu,
Bo _ 9 _ to czyste środowisko

A nie wysypisko.

Paproć z lewej, z prawej las
Ty do przodu biegiem gnasz,
By przy starej sośnie przejść,
I na rozdrożu znaleźć się.

Budy Kraszewskie

Z prawej rozłożyste miniesz drzewo
Trzymaj się więc drogi na lewo
Dziecię dębu spotkasz po drodze
Z radości skacz proszę na jednej nodze.

Wielka puszcza na lewicy,
W przeciwieństwie do prawicy.
Jałowcowa kula na szlaku wyrośnie
Kierujcie się dalej prosto, drodzy goście.

Na horyzoncie trawy wysokie
Lecz przedtem skarpy szerokie
Musisz przejść między brzoškami
Pobawisz się tu z żabkami.

Po prawej cały czas górę miej
Do lewej strony się klej
Wnet zobaczysz łuk brzożowy
Tu nie ma żadnej krowy.

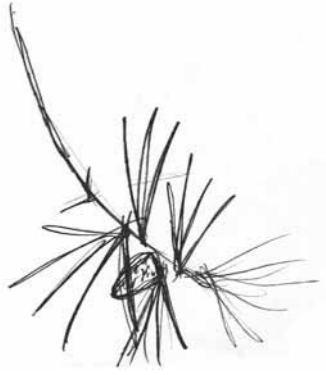
Betonowy słup na _ 2 _

To nie miejsce na swawole
Gdy przestrzenią otwartą się uraczysz
Naturalny łuk znowu odhaczysz
Aż _ 5 _ schody do nieba zobaczysz.

Malownicze wydmy o uwagę proszą,
Stuwiekowy bagaż wnoszą
To lodowiec wyrzeźbił takie kształty,
Które pozostawiają urok niezatarty.
Lecz chłopu wydma się nie spodobała
I koparka ją przekopała.

Wielki wawóz wyrzeźbiła,
Lodowcowi nagrabiła
A teraz lisy się tu chowają
Gdyż swoją _ 6 _ mają.

Przejdź przez wydnię na raz, dwa, trzy
Wtedy lis nie patrzy
Kieruj się ścieżką piaszczystą w przód
Lecz uważaj nie potknij się o swój but

Patrz również na korzenie
Bo mają swoje pragnienie
By zatrzymać wędrowca
Obok sosnowego igłowca
Patrz na rozstaju dróg dąb młody,
Skromnej urody

Idź w stronę prawą,
gdzie mrówki w _ 11 _ pracują żwawo

Idź drogą po łuku małym
I podziwiaj jagód i mchów łany
Wejdz na polanę otwartą
A zobaczysz na horyzoncie, drzew ścianę zwartą.

Podejdz kroków kilka
Tu nie możesz spotkać wilka

Skręć w lewo, gdzie łączą się sosen pokolenia
Tylko nie wyjdź na _ 3 _

Idź dalej przed siebie
Niech Cię lewa droga nie kusi
Ona może doprowadzić Cię do Białorusi.
Tu się kończą dróg rozstaje
Z lewej, wiekowa sosna pokłon Ci oddaje
Tę drogę już znasz
Teraz na rozmyślania czas masz.

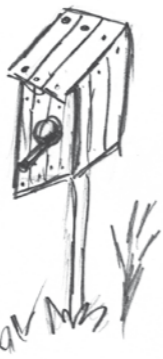
Wsluchaj się w odgłosy przyrody
Pozostaw europejskie style i mody
Tu z naturą jesteś za pan brat
Tak jak leśny skrzat.

Teraz możesz spotkać rolnika
Który złotą bryką pomyka
I obsiewa to pole
By jadlo było na każdym stole.

A przy odrobinie szczęścia i dobrym wzroku
Ujrzysz żurawia w rozkroku.
Bo ptaków jest tu wiele
Jak twierdzą ornitolodzy, ich przyjaciele.

Bąk, wodniczka, podróżniczek, zielonka
W czerwonej księdze jest ich cztery
Znajdziesz je wszystkie, a zdobędziesz zielone ordery.
Dzisiaj ekologia jest w modzie,
Zakończymy się w przyrodzie.

Drogą podążaj na start questingu
Dziarski odkrywco, dzielny Wikingu
Popatrz uważnie w prawo i w lewo
Dotrzesz niebawem do _____ swego.
12

hasło:

miejsce na skarb:

Autorzy questu: Agnieszka Żukowska, Anna Tyszka, Joanna Kieszkowska, Witold Czuksanow, Dorota Tyszkowska, Magdalena Podsiadły, Marcin Woliński, Radosław Krupa, Magdalena Czarniak, Elwira Koprowska-Skalska, Danuta Kucińska, Ewelina Biernacka, Agnieszka Matoblewska, Ireneusz Kamiński, Michał Adamczyk
Organizator questu: Lokalna Grupa Działania – Przyjazne Mazowsze

www.lgdpm.pl

Opiekun wyprawy: Gospodarstwo Agroturystyczne „Sielanka” Mikołaj Adamczyk
Opracowanie i konsultacje: Barbara Kazior i Małgorzata Łuszczek, Fundacja Miejsc Ludzi Aktywnych

www.bestquest.pl

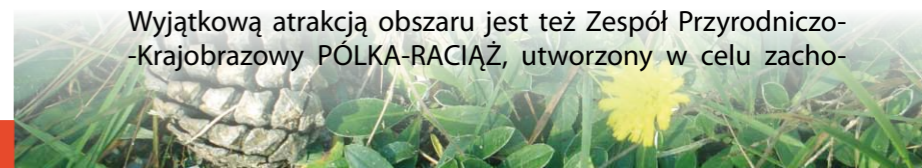
w Bałtowie koło Ostrowca Świętokrzyskiego („Tajemnice księżnej Rozalii”, „Historia Bałtowskiego Księcia”, „Co mówią drzewa”) czy w Bieszczadach („Skarb monastera”, „Bandrów wielo-narodowy”, „Barwinkowy wianek”). Polskie questy dostępne są na stronie www.bestquest.pl, na której można też dowiedzieć się więcej o questingu i, już niedługo, ocenić poznane questy.

Walory obszaru lokalnej Grupy Działania Przyjazne Mazowsze

Na specyfikę obszaru LGD - Przyjazne Mazowsze składają się walory takie jak: bliskość Warszawy, dziedzictwo kulturowe, związki z historią żydowską, szlak sienkiewiczowski, guzik sochociński z muszli rzecznej, zagłębienie truskawek i innych owoców a także obszary chronionego krajobrazu – „Zielone Płuca Polski”. Na terenie LGD można spotkać zabytkowe zespoły folwarczne świadczące o rolniczym charakterze regionu. Znajdują się tu liczne dworki, zespoły pałacowe oraz parki, pozostałości po posiadłościach ziemskich.

Teren LGD znajduje się w zlewni trzech rzek Wisły, Narwi i Wkry, a jego atrakcją są dwa rezerваты przyrody „Noskowo” i „Dziektarzewo”, wydzielone z racji wyjątkowej fauny i flory. Można tu spotkać pomnikowe okazy drzew np. 200 letnie jesiony. Wśród tych objętych całkowitą ochroną są m.in. widłak jałowcowaty, kruszczyk szerokolistny i sromotnik bezwstydnny. Wśród fauny osobliwością jest kowalik, jedyny ptak w Polsce, który potrafi chodzić po drzewie głową w dół.

Wyjątkową atrakcją obszaru jest też Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy PÓLKA-RACIĄŻ, utworzony w celu zacho-

wania w stanie możliwie najmniej zmienionym istniejącego układu środowisk bagiennych i wydm w krajobrazie rolniczym Równiny Raciąskiej ukształtowanych w wyniku działalności lodowca. Obszar ten jest rajem dla miłośników ornitologii, można tu bowiem obserwować liczne gatunki ptaków wodno-błotny, w tym zagrożone wyginięciem (bąk, zielonka, podróżniczek i wodniczka). Sąsiedztwo wydm to wspaniałe miejsce, gdzie można obserwować działalność lodowca i istniejący układ środowisk. Na niewielkim obszarze zbiorowiska roślinności bagiennej sąsiadują z leśnymi, łąkowymi, polnymi i kserotermicznymi. Występują tu rzadkie i chronione gatunki roślin (sasanka łąkowa, pełnik europejski), ponadto 3 gatunki storczyków, kocanka piaszkowa, bobrek trójlistkowy, przętka, tojeść bukietowa, konwalia majowa.

Warsztaty „QUESTING – tworzenie atrakcji turystyczno-edukacyjnych w formie poszukiwania skarbów” Pólka-Raciąż, 13-14 września 2012

Podczas dwudniowych warsztatów w gościnnym gospodarstwie agroturystycznym „Sielanka Raciąż” w Pólce-Raciąż, grupa ponad 20 osób pracowała warsztatowo nad przygotowaniem pierwszego na tym terenie questu. Warsztat obejmował zarówno zajęcia szkoleniowe jak i prace koncepcyjne na sali i w terenie. W warsztatach brali udział przedstawiciele organizacji i Lokalnych Grup Działania z teren Mazowsza: LGD – Przyjazne Mazowsze, Stowarzyszenie między Wisłą i Kampinosem”, Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy – LGD, Związek Stowarzyszeń „Partnerstwo

Zalewu Zegrzyńskiego”, Fundacja Aktywni Razem, Stowarzyszenie LGD „Ziemia Chełmońskiego”, Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna, Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej, Stowarzyszenie LGD „Zaścianek Mazowsza”, Stowarzyszenie LGD „Sierpeckie Partnerstwo”, LGD „Echo Puszczy Bolimowskiej”. Dzięki zaangażowaniu i twórczej pracy grupy powstał quest, dzięki któremu można poznać wyjątkową przyrodę wyludnionych lasów.

*Całe popołudnie chodziliśmy w deszczu i odkrywaliśmy las.
Było cudownie – Anna Tyszała, uczestniczka warsztatów,
Stowarzyszenie LGD „Zaścianek Mazowsza”*

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich, stanowi płaszczyznę porozumienia i wymiany doświadczeń dla osób i instytucji, zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich, przyczynia się do ożywienia współpracy w zakresie rozwoju obszarów wiejskich z wykorzystaniem instrumentów PROW na lata 2007-2013 i programów operacyjnych w ramach polityki spójności.

Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w Województwie Mazowieckim, realizując założenia Planu Działania, od 2008 roku wspiera lokalne inicjatywy na obszarach wiejskich oraz propaguje regionalną kulturę i historię, podejmuje szereg działań informacyjno-promocyjnych, których celem jest aktywizacja społeczności lokalnej, wspieranie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk oraz poszukiwanie rozwiązań innowacyjnych dla rozwoju obszarów wiejskich.

Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
ul. Skoczylasa 4, 03-469 Warszawa
tel.: 22 59 79 701
mail: ksow@mazovia.pl

Zachęcamy do odwiedzenia strony internetowej:
www.mazowieckie.ksow.pl
gdzie można znaleźć informacje o bieżących inicjatywach.

Opracowanie i redakcja: Barbara Kazior
Projekt graficzny: Mariusz Front
Zdjęcia: LGD - Przyjazne Mazowsze

Opracowanie broszury i wsparcie metodyczne opracowania questu:
Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych

www.mila.org.pl www.bestquest.pl

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie

Szkolenie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi